

„הבטחת העורף“ לנוכח הקרינה הגרעינית - כיצד?

ה„מתיחות הגרעינית“ ברחבי העולם הולידה בעיות „שוטפות“ חריפות גם בטרם הגיעה לנקודת „התפוצצות“ בפועל. מקובל בין מנתחיה המצביאים הצבאיים בזמננו כי ענין התקנת מקלטים אטומי קרינה גם יעיד על מגמותיהם של היריבים האפשריים — וגם ישפיע לאימעט על מעמדם היחסי, על יכולת פעולתם וכן (מה שלעתים חשוב לא־פחות) על ההערכה ההדדית של יכולת (או כונת) הצד־שכנגד, יכולת ליזמה — או להגנה.

בשביל התוקף חיונית שאלה זו משתי בחינות: מבחינת מידת היפגעותו הצפויה של המותקף (אשר לה תוצאות הן לגבי הסיכוי להכריעו — והן לגבי מידת נכונותו האפשרית לעמוד בפני־איום ולא להיכנע); ומבחינת נכונותו־הוא לשאת בפגיעתה של המהלומה השניה, אשר יתכן שהמותקף יוכל עוד להנחיתה על־יוצמו. וזאת הסיבה שבלוחמה־גרעינית „כושר־האבטחה“ הוא לעתים תנאי ליכולת יזמה־תוקפנית. ואילו בשביל המותקף (מותקף־בפועל — או מותקף־בכוח) חיוניים אותם השיקולים עצמם — אם כי בגילוייהם ה„הפוכים“; ונוסף על כך. הרי יש ולפי הכנות היריב בתחום זה מעדיף הוא את כונתו האמתית. של הלו־

מינהל ההגנה האזרחי, אשר „בתקופת־קנדי“ עלתה, מידת פעילותו עליה תלולה, קורא מזה כמה חדשים לאזרחי ארה״ב לעשות לבטחונם במקרה של התקפה גרעינית — ובצד כוחות־העזר הדרושים, שירות־הצלה וכיו״ב, מטיף הוא להתקנת רשת מקלטים אטומי־קרינה. בהדרגה החלו מאות־אלפים (ונראה כי גם מיליונים) של משפחות לעסוק בכך. אך „סתירה טראגית“ גורמת עתה לחשבונות־נפש קשים בקרב האומה האמריקנית. בתחום העקרוני יש המפקקים הוותיקים המוסרי של הקמת מקלטים כאלה לאבטחה בפני רדיואקטיביות. יש במיעוט זה הטוענים כי מעשה כזה מעיד על „כונת־תוקפניות“; אחרים סבורים כי אין ענין־המקלטים כולו אלא אשליה מסוכנת, שכן „לאן יצא האורח ומה ימצא בחוץ — לאחר שיתמו המזון־המשומר ומלאי־המים שבמקלט?“, ורבים אף כאלה הרואים בענין המקלטים גורם — שלא־במתכון — לפילוג־האומה. ונימוקם של אלה האחרונים — עמם, שכן הקמת המקלטים ומימוןם, הם בארה״ב ענין לדאגתה הפרטית של כל משפחה — או לכל היותר ליומם של חוגים מצומצמים או ארגונים מקומיים. וכך החל להתפתח „ענף־תעשייה“ חדש, המיצר מקלטים־משפחתיים (להצבה בבורות שייחפרו) — והעושה להם פרסומת מסחרית, על רקע האזהרות החמורות שהשלטונות משמיעים עתה באוזני האוכלוסיה עקב המצב הבטחוני המתוח. למרבה הרעה, סבורים אפילו של פנה הנשיא קנדי אל הקונגרס בבקשת הקצבה (והיא צריכה או להיות גדולה מאד) להקמת עשרות מיליוני המקלטים־המשפחתיים הדרושים — היה הקונגרס בודאי מסרב לו; שכן מצוי בבתי־המחוקקים האמריקנים רוב המתנגד לכל „התערבות ותמיכה של המדינה בתחום־הפרט“... אין זה, כמובן, מן־הנמנע שבמרוצת הזמן — ותחת לחץ מצבים או זעזועים חדשים — ישתנה יחס זה. בינתיים, ימנה בקרוב מספר המשפחות בעלות־המקלטים מיליונים רבים; ומספר הסרות־המקלטים — עשרות מיליונים. ונקל להבין חומרותו של מצב זה.

עם זאת נראה בכל־זאת בקיע ראשון בחומה. מושל מדינת ניו־יורק, גלטון רוקפלר — כבר הביא פעם לפני בית־המחוקקים של המדינה הצעת־החוק שהייתה כל בעלי־הבתים לבנות „מקלטי־נשורת“ משלהם — אך היא הופלה אז, לפני כשנתיים ע״י המחוקקים. אולם עתה נמצאה לו „אמתלה“: אחריותה המפורשת של המדינה לחיי אלה הלומדים או עובדים בבתי־הספר, המכללות והמוסדות הקשורים במינהל מדינת ניו־יורק (ומספרם — ארבעה מיליון ומאה אלף). הצעת־החוק שהוגשה בענין זה אושרה בראשית נובמבר במושב־הכירום מיוחד של בית־המחוקקים. המדינה תשתף ב־50 אחוז בהקמת מקלטי בתי־הספר והיא תקציבה 15 מיליון דולר להתקנת המקלטים במוסדות המנהלים מטעמה. הסה״כ יעלה על 100 מיליון דולר. כל קבלן שיתקין מקלט בלתי משביע־רצון ייכלא ל־6 חדשים — שכן רבו התלונות. על „מקלטים־למראית־עין“ המיוצרים ע״י בעלי־היזמה־המסחרית.

הקטע הראשון — מתוך ירחון ביה״ס לפיקוד ומטה האמריקני (אוק׳ 1961): השני — מקט־ציננים בעתונות האמריקנית (ספט׳—אוק׳ 1961).

מקלטים לפיקוד - ולאשפחות

ה„משמר הלאומי“ (עוצבות־מילואים טריטוריאליות מתנדבות של ארה״ב) של מדינת אלבמה שבדרום ארה״ב דואג להסיר דאגה מלב חייליו בכוא מלחמה־גרעינית — למען יכלו למלא תפקדיהם בשלות־נפש. פתרונו — מקורי: הוא ארגן התקנת מקלטים (האטומים בפני נשורת רדיואקטיבית, עם מזון ומצרכים רפואיים לשבועיים, וכל הדרוש — מגרות ועד סיריבישו־ל) לאנשיו ולמשפחותיהם. דוברי ה„משמר“ טוענים כי אין זה „נמר־של־ניר“ (כבדיחתם האירונית של הסינים) כי אם „מפעל קיים, שגם משפרים אותו בהתמדה“. ברם, מקלטים אלה משמשים גם כרשת־מוצבי־פיקוד של ה„משמר“ ברחבי אלבמה — והם מצוידים במקורות מים „בטוחים“ (שלא יזוהמו) ואספקת־שמל עצמאית: לתאורה ולתק־שורת של הפיקוד.